

stačí poukaz k případům, kde podle dovoleného účelu spolku nebo dle výslovného znění stanov členové spolku v místnostech spolkových z příčin, jež se stanoviska sociálního hodny jsou zřetele, pravidelně se zdržují, a k ukojení důležitých potřeb životních stále jich užívají. V tom směru žalovaný spolek v námitkách tvrdil, že najaté místnosti slouží mnohým jeho členům, kteří nemají řádných bytů, k účelům studijním; že tito členové spolku nemají kde studovati a jsou proto odkázáni na užívání místností spolkových; k čemuž dodal v odvolacím sdělení, že nutno nazvati místnosti, o něž jde, místnostmi obytnými, poněvadž tam bydlí v pravém slova smyslu celá řada studentů, kteří nemají jiného přístřeší; kteří celý den kromě doby, kdy navštěvují přednášky, tam se zdržují, studují a pracují; pro kteréžto lidi, kteří v bídných místnostech, kde mohou jen přespati, ve dne meškati nemohou, spolkové místnosti jsou tedy bytem. Kdyby tomu bylo tak a kdyby takovýto způsob užívání najatých místností spolkových neodporoval účelu a stanovám spolku, aniž smlouvou nájemní výslovně byl vyloučen, slušelo by se, hledíc k tomu, co svrchu bylo uvedeno, uznati, že najaté spolkové místnosti lze postavit na roveň místnostem obytným, spadajícím pod ustanovení nařízení ze dne 17. prosince 1918, čís. 83 sb. z. a n. a ze dne 9. února 1919 čís. 62 sb. z. a n. Dokud však není bezvadně zjištěno, že jsou tu předpoklady v důvodech tohoto usnesení dovolacího soudu vytčené a že následkem toho dlužno pokládati místnosti, o které jde, za místnosti obytné, ke kterým se vztahují předpisy nařízení výše dotčených, nelze spolehlivě odpovědět k otázce, zda běží o věc na pořad práva náležející či ze sporného řízení vyloučenou a do řízení nesporného přikázanou.

Čís. 512.

Nárok na náhradu škody, způsobené vyhlášením úpadku, nepatří do úpadkové podstaty a nemůže proto uplatňován býti správou podstaty, nýbrž teprve po skončení úpadkového řízení úpadcem.

(Rozh. ze dne 11. května 1920, Rv I 94/20.)

Správce úpadkové podstaty společnosti s r. o. podal žalobu na bývalého předsedu společnosti, již domáhal se zjištění, že žalovaný spoluzavinil vyhlášení úpadku a že jest povinen nahraditi škodu vzniklou vyhlášením úpadku, uváděje, že škodu, jež prý záleží jednak v nákladech řízení úpadkového, jednak v tom, že závody společnosti byly za úpadkového řízení neodborně provozovány a nevýhodně zpeněženy, bude lze přesně stanoviti teprve po skončení úpadkového řízení. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Jde tu o žalobu určovací dle § 228 c. ř. s. Podmínkou takovéto žaloby jest, by žalobce měl právní zájem na tom, by právní poměr nebo právo, jehož existence má býti postavena žalobou na jisto, co nejdříve na jisto postaveny byly soudním rozhodnutím. Podmínka tato jest povahy veřejnoprávní, pročez náleží soudu, by sám od sebe zkoumal, zda je tu takový právní zájem čili nic. Žalobce jest podle § 228 c. ř. s. povinen, by tento právní zájem na určení prokázal. Tohoto právního zájmu strana žalující však dle náhledu soudu neprokázala, naopak z vlastního jejího udání vychází, že nemá

takovéhoto právního zájmu. Neboť strana žalující uvádí sama, že dosavadní realizace konkursní ukazuje, že veškeré pohledávky hypotekární i konkursní budou zaplacený do posledního haléře i s útratami konkursního řízení a že zůstane vedle přebytku kapitálového řada aktiv (nemovitostí a pohledávek) nerealisována. Dle udání strany žalující lze škody, jež jmenované společnosti vzešly, páčiti do několika milionů a bude lze je číselně určit až po skončení a zrušení konkursu, z kteréžto příčiny nelze škody ty toho času v přesné částce žalobou vymáhati a vyhrazuje strana žalující tyto nároky náhradní společnosti pro dobu po zrušení konkursu, až je bude lze přesně ciferně odhadnouti. Jde nesporně o určovací žalobu pozitivní. Takováto žaloba předpokládá, že právo nebo právní poměr, jehož na jisto postavení žalobce se domáhá, již v čase podání žaloby tu jest, že předmět sporu jest nárokem žalobcovým. V tomto sporu vystupuje jako žalobce správce konkursní podstaty. Konkursní řád vymezuje v § 81 povinnosti správce podstaty. Správci podstaty náleží, by stav podstaty zjistil, o vyměření a zajištění aktiv, jakož i o zjištění dluhů, obzvláště zkoušením přihlášených nároků pečoval a právní rozepře, jež týkají se zcela neb částečně podstaty, vedl. Dle § 115 konk. ř. má zpeněžití jmění do konkursní podstaty náležející. Jest povolán, by hájil společné zájmy věřitelstva i úpadce, avšak toliko v rámci předpisu § 1 odstavec druhý konk. ř., kterýž ustanovuje, že konkursní podstata dle předpisů řádu konkursního do uschování a ve správu vzata býti má a že jí použito býti má ku společnému uspokojení věřitelů konkursních. Dále úřad správce podstaty nesahá. Konečným rozdělením jest účele konkursu docíleno a zruší se konkurs (§ 139 konk. ř.). Když tedy strana žalující sama uvádí, že dosavadní realizace konkursní ukazuje, že hypotekární i konkursní věřitelé dojdou úplného uspokojení a že také útraty řízení konkursního budou zaplacený, tu zajisté nelze důvodně tvrditi, že strana žalující má právní zájem, by právo, jehož určení touto žalobou se domáhá, rozhodnutím soudním co nejdříve na jisto bylo postaveno. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Nesprávným je především náhled, že tato žaloba není žalobou určovací, nýbrž žalobou dle § 25 zákona ze dne 6. března 1906 čís. 58 ř. z. Právý opak je zřejmý, jak ze žalobní prosby, tak z odůvodnění žaloby. První soud zcela správně dovodil, že jde tu o kladnou určovací žalobu. Správným je také úsudek, k němuž dospěl první soud již dle vlastních údajů žalobkyně, že žalující úpadková podstata nemá právního zájmu na tom, by nárok, jehož určení se domáhá, byl rozhodnutím soudním co nejdříve na jisto postaven. I v tomto směru je odůvodnění prvního soudu správné, vystižné, odpovídá stavu věci a zákonu a proto se v první řadě na ně poukazuje. Ku vyvrácení jednotlivých vývodů, jimiž odvolatelé snaží se dovoditi, že vymáhaný nárok je součástíou úpadkové podstaty, že za úpadku nemůže sice ani úpadce ani jeho společníci nárok ten uplatňovati, že však mají oba právní zájem na tomto sporu, je uvésti: Dle § 1 odstavec první konk. řádu odnímá se prohlášením konkursu úpadci veškeré exekuci podrobené jmění, které úpadci v tomto čase náleží nebo kterého za konkursu nabude, takže jím nemůže volně vládnouti. Odstavec druhý téhož paragrafu ustanovuje, že toto jmění (úpadková podstata) je podle předpisů konkursního řádu vzíti do uschování a správy a že jest ho použití ke společnému uspokojení konkursních věřitelů. Toto společné uspokojení věřitelů kon-

kursních je právě účelem a cílem řízení konkursního. Z tohoto účelu a cíle vychází, že do úpadkové podstaty je pojeti a správou podstaty uplatňovati takové majetkové nároky úpadcovy, jež mohou býti za řízení konkursního tím či oním způsobem realizovány ve prospěch konkursní podstaty za účelem uspokojení konkursních věřitelů. V tomto případě uvádí však žalující správa konkursní podstaty sama, že škody, vzniklé úpadci uvalením konkursu bude lze číselně určit a že po skončení a zrušení konkursu, že tudíž nelze škodu toho času přesnou částkou vymáhati a že proto vyhrazuje žalobce úpadkové podstatě (správně asi úpadci) tyto nároky náhradní pro dobu po zrušení konkursu. Vymáhati takovéto nároky a prováděti za tím účelem spory, jichž výsledek i v nejlepším případě nemůže přinést nejmenšího prospěchu věřitelstvu konkursnímu, není však ani právem ani povinností, odvozovanou snad z ustanovení odstavce třetího § 81 k ř., správy konkursní podstaty, zejména když žalobkyně sama uvádí, že dle dosavadní realizace konkursní veškeré pohledávky hypotekární i konkursní i s útratami řízení konkursního budou zaplacený do posledního haléře a že při tom ještě zůstane vedle přebytku kapitálového řada aktiv nerealizována úpadkyni a společníkům. Nemá proto konkursní podstata a její správa ani hospodářského ani jinakého zájmu na vymáhání nároku, v tomto sporu uplatňovaného, tím méně právního zájmu, by určení nároku toho stalo se co nejdříve. Uplatňujíc žalobní nárok dostává se také správa konkursní podstaty sama s sebou do podstatných rozporů. Takovýto rozpor je tu nesporně, když úpadková podstata uplatňuje sama nárok na náhradu škody, vzešlé prý úpadci jednak útratami řízení konkursního, zejména však z neodborného provozování závodů úpadkovou podstatou, a z nevýhodné realizace, jež nedovedla využití příznivé konjunktury trhu textilního. Tvrdíc a dovozujíc, že nebylo tu vůbec podmínek pro vyhlášení konkursu, popírá správa konkursní podstaty sama oprávněnost své vlastní existence. Nesprávné jest ostatně také tvrzení žalobkyně, že uplatňovaný nárok na náhradu škody přináležel žalobkyni (?) již v den uvalení konkursu. Dle tvrzení žaloby vzešla úpadci ona škoda, jak již uvedeno, jednak útratami řízení konkursního, jednak (a to hlavně) neodborným provozováním závodů konkursní podstatou a neodbornou a nevýhodnou realizací. Nelze přece tvrditi, že škody tyto a tudíž také nárok na náhradu byly tu již v den prohlášení konkursu. Rovněž neodůvodněna je další námitka odvolatelů, že otázka právního zájmu žalobkyně na určení žalobního nároku je již rozhodnuta usnesením konkursního soudu, jímž dáno bylo zmocnění ku vedení tohoto sporu a usnesením vrchního zemského soudu, jímž ono usnesení konkursního soudu bylo potvrzeno. Vůči tomu již prvý soud správně zdůraznil, že toliko soudu procesnímu přísluší posouditi, zda jsou tu podmínky žaloby určovací čili nic. Není tu tedy vytýkaného nesprávného posouzení věci po stránce právní.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žaloba domáhá se určení, že žalovaný spoluzavinil vyhlášení konkursu na jmění společnosti s r. o. a že jest žalovaný povinen, nahraditi konkursní podstatě škodu vyhlášením konkursu vzniklou. V tom vrcholí její

nárok žalobou uplatněný. Vyhlášení konkursu zahajuje konkursní řízení, jest jeho počátečním bodem, konečným bodem jest uspokojení věřitelů po předchozím zjištění a zpeněžení jmění. Celé toto řízení tvoří jediný souvislý a nedělitelný celek. Z toho však jde, že žalobce domáhá se v pravdě výroku, že jest žalovaný povinen nahraditi škodu konkursem vzešlou. To uznává žalobce sám, rozeznáváje dvojí druh škody, již prý společnost s r. o. utrpěla, a sice, jednak z neodborného provozování závodů konkursní podstatou a z neodborné a nevýhodné realizace, která nedovedla využití příznivé konjunktury textilního trhu, a jednak náklady konkursního řízení. Žaloba tvrdí sama, že škody ty bude lze číselně určit až po skončení a zrušení konkursu a že vyhrazuje konkursní podstatě společnosti s r. o., tyto náhradní nároky pro dobu po zrušení konkursu. Dovolání zmiňuje se ostatně samo o škodě, jež vznikla úpadkyní konkursem. Teprve po skončení konkursu bude lze na podkladě docílených výsledků zjištění, vzešla-li konkursem škoda vůbec a v jaké výši. Nejde tedy o jmění, jež náleželo dlužníci v době vyhlášení konkursu nebo jehož za konkursu dosáhne (§ 1 konk. ř.). Majetkový nárok, jež žaloba uplatňuje, nenáleží tedy do úpadkové podstaty ve smyslu § 1 konk. ř., a není tedy žalobce k žalobě oprávněn. Zastupujeť správce úpadkové podstaty dlužníka po zákonu jen ohledně jmění, do úpadkové podstaty patřícího, a proto stanoví v § 81 konk. ř., že správce konkursní podstaty má vésti spory, jež se týkají úpadkové podstaty. Že otázku tuto dlužno řešiti toliko ve sporu a že tu nemůže býti směrodatno povolení udělené obchodním soudem v Praze ku vedení tohoto sporu, jest samozřejmo a netřeba se o tom šířiti. Že se ostatně nedostává žalující straně právního zájmu, zákonem při určovací žalobě vyžadovaného, vylíčil odvolací soud přesvědčivě.

Čís. 513.

Oznámení vad zboží může se s účinkem státi též k rukám prodávatela plnomocníka, jehož prostřednictvím byl obchod uzavřen.

Lhůta čl. 349, odstavec druhý, obch. zák. počíná dodáním zboží, nikoliv již plněním smlouvy.

(Rozh. ze dne 11. května 1920, Rv I 177/20.)

Velkoobchodník Jindřich D. ujednal s vídeňskou firmou, že jí dodá větší množství hub »ab Laibach frachtfrei Wien«. Dle úmluvy zřízen byl akreditiv u pražské banky. Banka potvrdila pak vídeňské firmě uzavření koupě a sdělila jí, že jí připsala peníz k dobru a že zboží bylo z Lublaně odesláno. Zboží odesláno bylo z Lublaně dne 10. srpna 1918, došlo na vídeňské jižní nádraží dne 24. srpna 1918 a bylo vydáno dne 31. srpna 1918 kupiteli, jenž shledal je vadným a dal je Jindřichu D-ovi k dispozici. Dne 27. února 1919 podala vídeňská firma na pražskou banku žalobu na zrušení smlouvy a vrácení kupní ceny. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, dospěv k názoru, že jest tu nedostatek pasivní legitimace žalované banky, ježto smlouva byla uzavřena s Jindřichem D-em a uvedl dále v důvodech: Avšak žaloba není odůvodněna také proto, že žalobkyně zboží nepozastavila žalované bance a nedala je k dispozici jí,